

การสื่อสารกับอำนาจ ระบบปฏิบัติการ การเปรียบเทียบอดีต

: สำนักสังคมและวัฒนธรรมไทย-เกาหลีเหนือ

COMMUNICATION WITH POWER OPERATING SYSTEM HISTORICAL COMPARISON

: THAI - NORTH KOREAN SOCIAL AND CULTURAL RECONCILIATION

ศรัยรัตน์ ปลื้มปิติชัยกุล¹

บทคัดย่อ

การสื่อสารของรัฐที่ไร้ซึ่งอำนาจ คือการที่ประชาชนได้รับสารที่มีความกำกวมต่อทิศทางการบริหารประเทศของผู้นำองค์กรทางการเมือง สื่อมวลชนยังมีพลาบทบาทในการเข้าถึงประชาชน ผู้รับสาร ผู้ที่มีการศึกษาสูงมักแสวงหาข่าวสารทางการเมืองที่มีคุณภาพจากสื่อหนังสือพิมพ์เพื่อพิจารณาเข้าสู่การมีส่วนร่วมทางการเมือง การสำรวจประชามติเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีอำนาจทางการสื่อสาร ต่อยอดการตัดสินใจทางสังคมของผู้คนส่วนใหญ่ต่อการวาทกรรมและการกระทำของรัฐ แรงกดดันจากระบบปฏิบัติการอาจนำไปสู่สำนักที่ก่อตัวจากความเจ็บป่วยโดยทวิความกดดันในสังคมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งคนที่เห็นต่าง หรือไม่กล้าแสดงออกจะหวาดกลัวการถูกรังเกียจเสียตัวตน เพราะตนคิดแปลกแยกจากสังคม ความขัดแย้งจะค่อยๆขยายตัวสู่วงกว้างรอการปะทุ การเปรียบเทียบอดีตกับปัจจุบันถือเป็นอาวุธทางการสื่อสารที่มีพลาบทบาททำให้การขับเคลื่อนสันข้อสงสัย แต่การเปรียบเทียบอดีตนั้นควรเปรียบเทียบบนฐานระบบปฏิบัติการเดียวกัน สำนักสังคมและ

วัฒนธรรมไทยสะท้อนสถานะความเป็นไปของเกาหลีเหนือ การสื่อสารที่ครอบงำก่อให้เกิดภาพลักษณ์เชิงลบต่อผู้นำองค์กรทางการเมือง ทั้งนี้ เพราะประชาชนถูกหลอมจากสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่าง ปฏิกริยาตอบสนองจึงแตกต่างกัน ความกลัวหรือหลีกเลี่ยง และเป้าหมายที่จะรับรู้ข่าวสารจากผู้นำองค์กรทางการเมืองทำให้การสื่อสารล้มเหลว ทว่า การเมืองแบบไทย “ต้องบริหารจัดการแบบไทยๆ” สะท้อนระบบการผลิตตามแนวสังคมนิยมสไตล์เกาหลีเหนือที่เน้นพึ่งตัวเองตามอุดมการณ์จูเซโดยไม่หวังพึ่งพิงชาติใด ๆ ซึ่งรายนับสิบปีที่ผ่านมาในเกาหลีเหนือได้ทำให้ผลผลิตลดลง เศรษฐกิจลดต่ำลงเรื่อยๆ เนื่องมาจากคนขาดกำลังใจในการทำงาน แต่ผู้นำเกาหลีเหนือยังปฏิเสธที่จะยอมรับแนวทางอื่น เพราะเกรงว่าระบบทุนนิยมจะเข้าไปทำลายรากฐานระบบเผด็จการเดิมลง

Keywords: Communication with Power, Operating System, Historical Comparison, Thai – North Korean Social and Cultural

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น

Reconciliation

1. กล่าวนำ

จากความเห็ดหายของระบบทุนนิยมที่ริเริ่มสร้างความทันสมัย เป็นผลให้สังคมดั้งเดิมแปรเปลี่ยนไป ความเป็นเมือง (Urbanization) การพัฒนาเป็นสังคมอุตสาหกรรม (Industrialization) ระดับการศึกษาของคนที่สูงขึ้น ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้คนเกิดความคาดหวังและทะเยอทะยานสูงขึ้นอันเป็นผลมาจากการเคลื่อนไหวทางสังคม (Social Mobilization) การพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดชนชั้นกลางและชนชั้นสูงถูกกลืนกลาย ซึ่งความขัดแย้งทางการเมืองเป็นสาเหตุประการสำคัญที่นำประชาชนเข้าสู่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนา ทั้งนี้ ความขัดแย้งต่อกลุ่มการเมืองเก่าเป็นเหตุให้กลุ่มผู้นำใหม่หาทางปลุกปั่นประชาชนให้เกลียดชังระบบการเมืองแบบที่ไม่ใช่ของตนเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับระบบการเมืองในแบบของตนโดยอ้างว่ายุติธรรมมากกว่าเดิม ท้ายที่สุดความขัดแย้งนี้ได้เป็นกลไกผลักดันประชาชนเข้าสู่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปของการใช้ความรุนแรงโดยเฉพาะผู้ที่มีการศึกษา และเมื่อมีการถือครองอำนาจ โครงสร้างชนชั้นของคนจะเปลี่ยนไป ทำให้ทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองเปลี่ยนแปลงตาม ทว่า สังคมใดที่มีระดับการพัฒนาการเมืองอยู่ในระดับต่ำจะไม่สามารถตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของประชาชนได้ ประชาชนจะเกิดความคับข้องใจ และถ้าความคับข้องใจเหล่านี้ไม่สามารถถูกขจัดไปผู้คนก็จะต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งเชิง

บวกและลบ เช่น สำนึกในหน้าที่ตัวเองมากขึ้น ต้องการเรียนรู้ข่าวสารทางการเมืองเพิ่มขึ้น ตระหนักในผลกระทบที่นโยบายของรัฐพึงมีต่อตนเองมากขึ้น มีสำนึกในฐานะที่เป็นสัตว์การเมือง และให้ความสนใจอย่างมากต่อกิจกรรมทางการเมืองจากทัศนคติและพฤติกรรมที่อาจนำไปซึ่งการประท้วง การใช้ความรุนแรงโดยการกระทำของประชาชนเอง (Autonomous Participation) รวมถึงกิจกรรมเกี่ยวกับการปลุกกระดมต่าง ๆ (Mobilization Participation) สอดคล้องกับที่ ฮันติงตัน และ โดมินกิวซ์ Huntington and Dominguez (1975) กล่าวว่า บุคคลที่ได้รับการศึกษาดีจะตระหนักในสถานการณ์ที่รัฐบาลมีต่อปัจเจกโดยจะติดตามข่าวสารบ้านเมือง พุดคุยเรื่องราวเกี่ยวกับการเมืองและพยายามที่จะมีส่วนร่วมทางการเมือง

เมื่อพิจารณาไปตามบริบทของสังคมไทย ภาพสะท้อนของเกาหลีเหนือได้สะท้อนระบอบเผด็จการ ทำให้เราได้เห็นสภาพบ้านเมืองที่สงบเงียบ ประชาชนอยู่ในกรอบอย่างเรียบร้อยไปพร้อม ๆ กับการดำเนินวิถีชีวิตแบบสโลไลฟ์ (Slow Life) ภายใต้อาณัติ กฎ และการจัดระเบียบของผู้มีอำนาจทางการเมืองอย่างเชื่องๆ ซึ่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี (เกาหลีเหนือ) น่าจะเป็นเพียงประเทศเดียวในโลกยุคปัจจุบันนี้ที่ยังคงใช้ระบบการปกครองระบอบเผด็จการ หลักสำคัญก็คือ การสถาปนาความเป็นเอกราชทางการเมืองอย่างแท้จริง โดยเน้นการพึ่งพาตนเองในด้านเศรษฐกิจ การป้องกันประเทศด้วยตัวเองในแบบของเกาหลีเหนือเอง โดยเป็นระบบการปกครองแบบพรรคเดียวที่ได้ใช้มาโดยตลอด

นับตั้งแต่เริ่มมีการปกครองและก่อตั้งประเทศขึ้น โดยพรรคแรงงานแห่งเกาหลีมีอิทธิพลสูงสุดที่จะควบคุมการทำงานต่าง ๆ ในการบริหารซึ่งเกาหลีเหนือยังคงยืนยันที่จะรักษาระบบการปกครองแบบนีไว์โดยชาวเกาหลีเหนือหลายๆ คนต้องทำงานอย่างหนัก ใช้ชีวิตของผู้คนภายใต้ข้อจำกัดที่ยากลำบาก สื่อโทรทัศน์ภายในประเทศก็เหลือเพียงช่องเดียวที่ให้เสนอแต่เรื่องราวต่าง ๆ ของท่านผู้นำประเทศ นอกจากนี้ยังมีกฎระเบียบที่ย่ำแย่ที่ท่านผู้นำได้คิดตั้งขึ้นมาเพื่อให้การปกครองประเทศของเขาเป็นไปอย่างราบรื่น บทความนี้เป็นบทความวิชาการที่ต้องการนำเสนอถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงบริบททางสังคมและวัฒนธรรมจากผลทางการสื่อสารการเมืองไทยและกระตุ้นให้เกิดการสนองตอบเชิงบวกต่อระบบสังคมและวัฒนธรรมที่มีต่อนโยบายองค์กรการเมือง โดยศึกษาจากสภาพการณ์ทางการเมืองปัจจุบันและแนวโน้มทางการเมืองภายใต้ระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย

2. การสื่อสารกับอำนาจ

เราได้มีโอกาสพบเห็นอิทธิพลของปัญญาชน และการสื่อสารแบบใหม่ในสังคมเกิดใหม่จากอิทธิพลของสื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อโทรทัศน์ สื่อหนังสือพิมพ์ ซึ่งถูกนำไปใช้ในการโฆษณาชวนเชื่อทางการเมืองในสังคมระหว่างผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครอง แม้ว่าปัจจุบันโซเซียลมีเดียจะมีอิทธิพลโดยง่ายต่อการเข้าถึงคนจำนวนมากในประเทศ ใคร ๆ ก็สามารถทำหน้าที่เป็นได้ทั้งผู้ส่งสาร กระทำการสื่อสาร และเป็นผู้รับสารที่มีความสามารถในการโต้ตอบอย่างเสรีได้โดยฉับไว

ต้องยอมรับว่าโซเซียลมีเดียเป็นสื่อที่ทรงพลังในการปลุกปั่น สร้างกระแส แพร่กระจายข้อมูลข่าวสารในระยะเวลาอันสั้น แต่อย่างไรก็ดี สื่อใหม่อย่างโซเซียลมีเดียก็ยังขาดการให้น้ำหนักในแง่ความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสาร เพราะปราศจากการควบคุมในแง่ของจริยธรรมสื่อ เมื่อเทียบกับสื่อหลักที่ยังคงได้รับความชอบธรรมในแง่ของความน่าเชื่อถือในฐานะเป็นสื่อที่มีระบบกลไกการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบจนเป็นที่ยอมรับต่อคนจำนวนมากนับแต่อดีตถึงปัจจุบัน ดังที่ ตรีรัตน์ ปลื้มปิติชัยกุล (2559) ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของการเปิดรับสื่อและการรับรู้ข่าวสารต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา โดยผลวิจัยชี้ให้เห็นว่าในการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง สื่อหนังสือพิมพ์มีส่วนในการสร้างความสนใจให้เกิดความต้องการในการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้มากเมื่อใช้ร่วมกับสื่อโทรทัศน์จะยิ่งส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับที่เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นช่องทางที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารทางการเมืองกับเยาวชนคนไทย

นอกจากนี้สื่อมวลชนยังได้ช่วยพัฒนาประชาชนทางด้านการเมืองการปกครอง การพัฒนาสถาบันทางการเมืองและการปกครองของประเทศ เพราะสื่อมวลชนถือเป็นกระจกสะท้อนผลงานและพฤติกรรมขององค์กรทางการเมืองขณะที่สื่อมวลชนถูกกำหนดบทบาทหน้าที่ในการเสริมสร้างระบบสังคมการเมือง (Socio-Political Systems) ให้ดำรงคงอยู่ผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจโดยไม่เสนอข่าวที่ทำให้เกิดความเสื่อมเสียต่อกระบวนการทางการเมืองให้กับประชาชน การให้มีการจัดลำดับเลือกประเด็นหัวข้อ หรือปัญหาที่

นำเสนอต่อประชาชนว่าเรื่องใดเป็นเรื่องที่ควรรับรู้ เรื่องใดเป็นเรื่องที่ไม่ควรรับรู้พร้อมกับการปลูกฝังอุดมการณ์ทางการเมืองที่ต้องอาศัยการสื่อสารที่เข้มข้นเพื่อสร้างเงื่อนไขไม่ให้ผู้รับสารหลบหลีกหรือละเลย ดังเช่น การสื่อสารในโครงการรณรงค์ (Campaign) ต่าง ๆ ของรัฐบาล หากผู้ส่งสารในฐานะองค์กรทางการเมืองได้ใช้สื่อมวลชนในปริมาณที่มากพอ และมีวิธีการนำเสนอที่สามารถโน้มน้าวใจผู้รับสาร ประชาชนผู้รับสารมีโอกาสเปิดรับสื่อในปริมาณที่สอดคล้องกัน เป้าหมายการปกครองในระบบประชาธิปไตยภายใต้การบริการของรัฐบาลชุดนั้น ๆ ก็จะได้รับศรัทธาจากประชาชน สื่อมวลชนก็จะสามารถช่วยให้สังคมนั้นๆ บรรลุเป้าหมายการพัฒนาทางการเมืองแบบประชาธิปไตยได้ (กาญจนา แก้วเทพ, 2542)

การใช้สื่อทางการเมือง หรือการเลือกรับข่าวสารจากสื่อของประชาชนยังขึ้นอยู่กับความใส่ใจของบุคคลเหล่านั้นด้วย โดยทั่วไปแล้วประชาชนผู้รับสารจะให้ความสนใจกับสิ่งที่คุ้นเคยและสอดคล้องกับความคิดและทัศนคติเดิมของตนที่มีอยู่และหลีกเลี่ยงสื่อหรือข้อมูลข่าวสารที่เป็นปฏิปักษ์กับความเชื่อของตน จึงอาจคาดคะเนได้ว่ายิ่งผู้ที่มีศึกษาน้อยก็จะมีหลีกเลี่ยงข่าวสารรายการซึ่งยากเกินกว่าความเข้าใจและไม่คุ้นเคย ดังเช่น การแถลงนโยบายของรัฐบาล ประเด็นข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจไทย ผู้ที่มีความรู้จะเห็นว่าหากเกี่ยวข้องกับการพัฒนารายได้ หรือการประกอบอาชีพของตนในปัจจุบันก็จะเปิดรับสาระความรู้ที่สอดคล้องกับอาชีพของตน แต่อาจจะไม่เปิดรับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยี เป็นต้น นอกจากนี้ ปฏิบัติทาง

การเมืองไม่ว่าจะเป็นการวิพากษ์วิจารณ์ การแสดงความคิดเห็น การเลือกตั้ง การเป็นสมาชิกพรรค ตลอดจนการมีส่วนร่วมต่างๆ รวมถึงการลงประชามติได้สะท้อนอำนาจสื่อมวลชนในการทำให้ประชาชนเกิดความสนใจได้รับความรู้ความเข้าใจสู่การสร้างความร่วมมือเพื่อพัฒนาการเมืองการปกครองแก่ประชาชนและช่วยส่งเสริมระบบสังคมการเมือง (Socio-Political Systems) ให้มีความเข้มแข็งและมั่นคงอย่างยั่งยืน

หากพิจารณาองค์ประกอบที่สำคัญตามกระบวนการสื่อสารจะเห็นว่า การที่สื่อโทรทัศน์ถ่ายทอดค่าแถลงการณ์ของรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายเรื่องใดเรื่องหนึ่ง รัฐบาลก็จะถือเป็นแหล่งสาร เพราะข่าวสารต่าง ๆ ที่ปรากฏออกมานั้นได้ผ่านการกลั่นกรองจากรัฐบาลและถูกถ่ายทอดผ่านทางโฆษกรัฐบาลแล้ว ส่วนโทรทัศน์ถือว่าเป็นเพียงช่องทางการสื่อสารเท่านั้น แต่หากเป็นกรณีที่โทรทัศน์ถ่ายทอดสดการเดินทางขบวนประท้วงรัฐบาลของนักศึกษา ในกรณีนี้จะถือว่าสถานีโทรทัศน์เป็นแหล่งสารไปพร้อมกับเป็นช่องทางการสื่อสาร เนื่องจากสถานีโทรทัศน์ทำหน้าที่เลือกสรรภาพเหตุการณ์ทางการเมือง และกระจายภาพเหตุการณ์ดังกล่าวไปสู่ประชาชน เช่นนี้ ช่องทางจากสื่อดังกล่าวจึงเสมือนเป็น **"แหล่งสารที่ต่างกรรมต่างวาระ"** ขณะที่ **"สาร"** เป็นตัวกระตุ้นความหมายทั้งในลักษณะภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง หรือกิริยาท่าทางต่าง ๆ ที่ผู้นำการแถลงนโยบายได้สื่อสารออกไป สารที่มีพลังอำนาจจะทำให้ประชาชนคลายความสงสัย ลดความไม่แน่ใจนำไปสู่กระบวนการตัดสินใจและยอมรับได้ แต่เมื่อใดที่ประชาชนได้รับสารที่มีความกำกวม ไม่

ชัดเจนถึงทิศทางการบริหารประเทศของผู้นำ
องค์กรทางการเมืองก็จะขาดความเชื่อมั่นที่ขยาย
ผลสู่กว้างอย่างไม่มีที่สิ้นสุด (Schramm, 1971)
หากบุคคลขาดการรับรู้เกี่ยวกับสิ่งใดๆ หรือ
เหตุการณ์ใด ๆ แล้ว ความไม่แน่ใจจะมีมากทำให้
บุคคลนั้นยากที่จะตัดสินใจหรือยอมรับได้ การช่วย
ให้บุคคลสามารถสร้างภาพที่คมชัดช่วยกำหนด
พฤติกรรมให้บุคคลกระทำภายใต้สถานการณ์หนึ่ง
ๆ สอดคล้องกับ อัลมอล และ โฟเวลล์ Almond
and Power (1980) หากประชาชนได้รับความรู้
ข่าวสารในทางการเมืองที่ชัดเจนจะทำให้
ประชาชนเกิดการเรียนรู้ทางการเมืองเพิ่มขึ้นเป็น
ผลให้เกิดความเข้าใจในทางการเมืองติดตามมา

ในอดีตที่ผ่านมา กลุ่มองค์กรทางการเมือง
เลือก "ช่องทางในการสื่อสาร" โดยอาศัยผู้นำ
ความคิดเห็น (Opinion Leader) ซึ่งเป็นบุคคลที่
มีอิทธิพลต่อคนหมู่มากในพื้นที่ที่เขาเหล่านั้นอาศัย
อยู่โดยมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของผู้คนในพื้นที่
ทั้งทางตรงและทางอ้อม ผู้นำความคิดเห็นเสมือน
ตัวกลางในการเชื่อมโยงความต้องการของผู้นำทาง
การเมืองสู่ประชาชนในกลุ่มของตนได้รับรู้
เห็นชอบ ต้องตรงกันต่อนโยบายหรือผู้นำทาง
การเมืองคนนั้น ๆ อย่างไรก็ดี ผู้นำความคิดเห็นมัก
สื่อสารสถานการณ์ต่าง ๆ โดยสอดแทรกความ
คิดเห็นตน บิดเบือนเนื้อหาข่าวสารเพื่อเอื้อ
ประโยชน์ต่อฝ่ายการเมืองที่ตนมีส่วนร่วมใน
ประโยชน์อันหนึ่งอันใด ขณะที่สื่อหลัก ดังเช่น สื่อ
โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์นั้น มีข้อจำกัดใน
ลักษณะการสื่อสารแบบทางเดียว ผู้รับสารไม่
เข้าใจในเนื้อหาสาระก็ไม่อาจซักถามได้ แต่ก็มิจุด
แข็งที่คนไม่สามารถบิดเบือนข้อเท็จจริงจากข้อมูล

ข่าวสารได้ เนื่องจากเป็นสื่อที่เข้าถึงคนจำนวนมาก
นั่นเอง เราแทบจะแยกกันไม่ออกระหว่างการ
สื่อสารกับการอ่าน เพราะเมื่อใดที่ผู้นำกระทำ
การสื่อสารโดยใช้สื่อสารมวลชนเป็นเครื่องมือใน
การกระตุ้นเพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม
ทางการเมืองตามที่ตนต้องการ หรือจะเป็นการ
ครอบงำผ่านสื่อมวลชนเพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติ
ของประชาชนผู้รับสารให้เป็นไปตามที่ผู้นำทาง
การเมืองต้องการตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมา
"ประชาชนผู้รับสาร" รับรู้ข้อมูลข่าวสาร บริโภค
สื่อเพื่อส่งเสริมความรู้ของตน ซึ่งผู้นำองค์กรทาง
การเมืองได้อาศัยสื่อหลักในการให้ข้อมูลข่าวสาร
ไปยังประชาชนเป้าหมายเพื่อนำมาประชาชนให้
เกิดความศรัทธาการบริหารประเทศซึ่งประชากร
ในประเทศไทยส่วนใหญ่มีการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เฉลี่ยอยู่ในระดับปริญญาตรีซึ่งจัดว่าเป็นกลุ่มคนที่
มีระดับการศึกษาดีและยังคงมีพฤติกรรมบริโภคสื่อ
โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ อยู่ในปัจจุบัน (Choi
and Becker ,1987) คนที่มีการศึกษาสูงจะอ่าน
หนังสือพิมพ์มากกว่าคนมีการศึกษาค่ำ (Robison,
1977) ในกลุ่มคนที่มีความรู้สูงจะเป็นกลุ่มคนที่มี
ความรู้ข้อมูลข่าวสารดี และจะเพิ่มพูนความรู้
ทางด้านนี้ของตนให้มากขึ้นโดยการใช้สื่อมวลชน
(Mccomb and Mullins, 1989) การศึกษา มีความสัมพันธ์โดยตรงกับการใช้สื่อมวลชน คือผู้มีการศึกษาสูงจะใช้สื่อมวลชนมากขึ้นและจะมีผลให้
บุคคลเหล่านี้เกิดความสนใจทางการเมือง

3. การสื่อสารกับระบบปฏิบัติการ

เมื่อส่องมองระบบปฏิบัติการของรัฐที่ถูก
พยายามทำให้สมบูรณ์จนกลายเป็นประชาธิปไตย

ที่แยบยล ผ่านวรรณกรรมเพลง ละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างคุณค่าและความชอบธรรมให้กับเจ้าของระบบที่ทำให้คนเชื่อและยอมรับในสิทธิเสรีภาพที่จำกัดว่าเป็นระบบปฏิบัติการประชาธิปไตยแบบของไทย ๆ ที่สมบูรณ์แบบ การทำให้ประชาชนมองข้ามความเป็นจริงของรูปแบบหนึ่งในการใช้อำนาจผ่านวาทกรรมในการสยบความขัดแย้งทางการเมืองอย่างเบ็ดเสร็จโดยเป็นไปอย่างชอบธรรม ปรากฏการณ์เหล่านี้สะท้อนรูปแบบของระบบเผด็จการประชาธิปไตยด้วยการสื่อสารความสัมพันธ์ให้ทั้งภายในและภายนอกประเทศได้รับรู้และเข้าใจในกฎ ระเบียบ กติกา ระบอบการปกครองที่เป็นไปตามแบบฉบับตามทัศนะของผู้นำองค์กรทางการเมือง คือการพยายามหลีกเลี่ยงการใช้ความรุนแรง แต่ก็พร้อมที่จะสลายความแปลกแยกที่บีบเคี้ยวได้ทุกเมื่อ ดังที่ ประจักษ์ ก้องกีรติ (2558) อธิบายว่า อำนาจเด็ดขาดและความสงบเป็นเพียงภาพลวงตา แท้จริงแล้วยังมีปัญหาอีกมากมายที่เผด็จการไม่เคยแก้ไขได้ ระบอบเผด็จการไทยมักจะยึดโยงตัวเองเข้ากับรัฐธรรมนูญในทุกยุคทุกสมัย เป็นอีกเหตุผลที่ทำให้ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญหลายฉบับ เพราะหลังรัฐประหารเสร็จสิ้น สิ่งแรกที่รัฐบาลเผด็จการต้องทำก็คือการฉีกรัฐธรรมนูญเก่าทิ้งและร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมาใหม่ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าระบบการปฏิบัติการได้ระบอบเผด็จการถูกทำให้เลื่อนไหล ปราศจากความแน่นอนตายตัว การสยบความขัดแย้งที่เป็นมาอย่างต่อเนื่องที่สามารถเอาพลเรือนเป็นทหาร หรือเอาทหารไปเป็นพลเรือนได้ตามต้องการจนยากเกินจะคาดเดานั้น จึงไม่แปลกที่การรักษากระบอบเผด็จการอย่างยั่งยืน จะต้องมีการปูรากฐาน

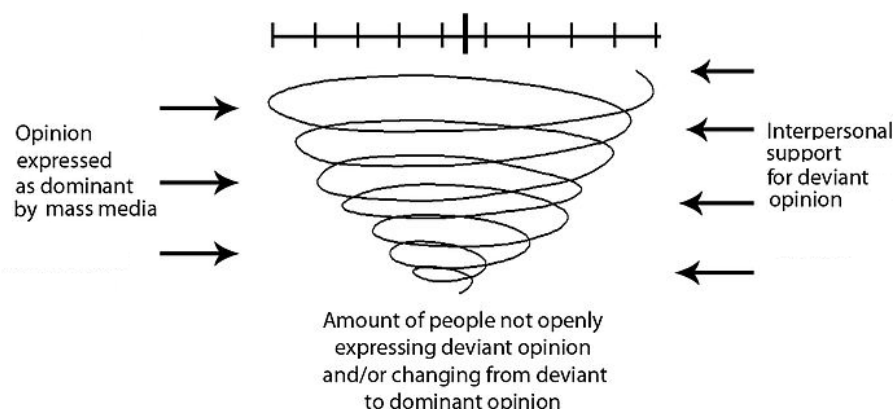
โครงสร้างระเบียบระบบให้แข็งแกร่ง

การสร้างวาทกรรมที่ผ่านมาทั้งเรียงภาษาร้อยถ้อยคำนั้นหาใช่เพื่อความสละสลวยหรือเพียงความโก้เก๋แต่ล้วนมีเป้าประสงค์ในการกระทำการสื่อสารในทางการเมือง เพราะก่อนผลิตวาทกรรมต้องผ่านกระบวนการเลือกสรรกลั่นกรอง ระบบคิดวิเคราะห์ให้ลุล่วงไปกับวัตถุประสงค์ ความสวยงามของถ้อยภาษาที่ทำให้คนง่ายต่อการรับรู้จดจำและตีความมักจะสร้างขึ้นจากภาพในใจที่พึงประสงค์ของประชาชนคนหมู่มาก อาทิ “การได้รับความสุข” นอกจากจะต้องง่ายต่อการเข้าถึงแล้วยังต้องมีความงดงามทางภาษาที่สามารถรับรู้ผ่านวรรณกรรมได้อย่างคุ้นชินประชาชนผู้รับสารย่อมเกิดการยอมรับและทำความเข้าใจตามมา โอกาสที่ทำให้การสื่อสารบรรลุเป้าประสงค์ของระบบปฏิบัติการทางการเมืองก็ย่อมจะมีมากขึ้น อาทิ การสร้างความเป็นชาตินิยมและปลูกฝังอุดมการณ์ทางการเมือง อย่างไรก็ดี การสื่อสารกับการปฏิบัติการในระบบการเมืองเผด็จการที่มีประสิทธิภาพจึงต้องตระหนักถึงการรู้เท่าทันฐานรากของสังคม เศรษฐกิจ ทั้งนี้ เพราะระบบดังกล่าวกำลังขับเคลื่อนอยู่ในยุคโลกาภิวัตน์ เพราะระบบปฏิบัติการอาศัย “อำนาจ” ในการขับเคลื่อนในรูปของสารและสื่อที่ส่งผ่านความรู้สึคนึกคิดต่อคนในสังคม หากแต่เมื่อเผด็จการดำรงอยู่ได้ด้วยอำนาจและความกลัว ความสงบเงียบจึงหาใช่การยุติความขัดแย้งแต่ประการใด รังแต่จะเป็นเชื้อเพลิงที่รอวันปะทุขยายสู่กว้าง ซึ่งสอดคล้องตามทฤษฎี "วงเกลียวแห่งความเงียบ" ของ นอยมันน์ Neumann (1974, 1984, 1991, อ้างถึงใน ผกาพรรณ หะรังษี, 2549) ผู้ที่เชื่อว่าความ

กดดันจากสังคมที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ นั้นทำให้คนที่มีความเห็นตรงกันข้ามจะไม่กล้าแสดงออกนั้น เนื่องจากเชื่อว่าตนเองเป็นเสียงส่วนน้อย และกลัวว่าตนจะแปลกแยกจากสังคม ด้วยเพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ชอบอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม (Herd Animal) อีกทั้งเป็นภาพสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างสื่อมวลชนกับมติสาธารณะ (Public Opinion) และข้อสันนิษฐานเบื้องต้น กล่าวคือ สังคมจะแสดงความเป็นปฏิกิริยาต่อบุคคลที่มีความคิดเห็นเบี่ยงเบนหรือแตกต่างไปจากคนส่วนใหญ่ ด้วยการโดดเดี่ยว (Isolation) ไม่สื่อสารบุคคลกับ

ผู้นั้น ซึ่งความกลัวที่จะถูกโดดเดี่ยวของบุคคลจะดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง และความกลัวถูกโดดเดี่ยวนีเองที่ส่งผลให้บุคคลพยายามที่จะประเมินความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ในสังคมอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ ผลลัพธ์ของการประเมินดังกล่าวได้มีผลต่อทำที่ที่บุคคลต่อการแสดงออกสู่สาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของความสมัครใจในการแสดงความคิดเห็น หรือการไม่กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยในกรณีที่มีความคิดเห็นเบี่ยงเบนไปจากทัศนะของผู้คนส่วนใหญ่ในสังคม ดังภาพแสดงที่ 1

Spiral of Silence (Elisabeth Noelle-Neumann)

ภาพที่ 1 Spiral of Silence

ที่มา: Theory of Public Opinion. (Neumann, 1974)

ทั้งนี้ บุคคลที่มีแนวโน้มที่จะไม่แสดงตัวในกรณีที่มีความคิดเห็นของตนแตกต่างจากเสียงส่วนใหญ่ในสังคมจึงเป็นบุคคลที่ตกอยู่ในปรากฏการณ์วงเกลียวแห่งความเงียบที่ไม่แสดงเสียงที่แท้จริงของตนเองออกมา หรืออาจใช้วิธีกลบเกลื่อนด้วยการแสดงตนว่าเป็นเสียงส่วนใหญ่จวบจนกระทั่งถึง

โอกาสที่ตนเองสามารถแสดงความคิดเห็นส่วนตัวได้อย่างปลอดภัย ดังที่มักปรากฏพบเห็นบนโซเชียลมีเดียที่ผู้คนในสังคมยังเฝ้าประเมินสภาพการณ์ระบบปฏิบัติการขององค์กรทางการเมือง ว่ายังคงมีการสื่อสารในความพยายามบริหารจัดการประเทศให้ดี ความพยายามที่จะสื่อ

ถึงสภาพเศรษฐกิจที่ยังพอประคับประคองไปได้ ที่แม้อาจถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพแต่ก็ยังพยายามแสดงให้เห็นว่าวิถีชีวิตด้านอื่นก็ยังมีคล่องตัวบนพื้นฐานของความสะดวกสบาย คนในสังคมก็จะพยายามเก็บเงียบและยังคงไม่แสดงความคิดเห็นออกมานั่นเอง

4. การสื่อสารกับการเปรียบเทียบอดีต

เมื่อเวลาผ่านไปทุกสิ่งทุกอย่างย่อมต้องเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา การก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งแห่งที่ของผู้นำและการดำรงคงอยู่ขององค์กรทางการเมือง ประการสำคัญคือ ความพยายามการแก้ไขความเข้าใจผิด และพยายามสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องตามเป้าประสงค์ของผู้นำ วิธีการหนึ่งก็คือการเลือกใช้วิธีการ “เปรียบเทียบอดีต” ด้วยการสื่อความหมายผ่านเรื่องราวเพื่อสะท้อนภาพความเป็นมาและความเป็นไปของอดีตผู้นำองค์กรทางการเมือง ที่ประสบความล้มเหลวในแทบทุก ๆ ด้าน และยังเป็นชนวนสาเหตุที่ทำให้บ้านเมืองเกิดความวุ่นวาย คนในสังคมขัดแย้งและแตกแยกเป็นก๊กเป็นเหล่า ทุกอนุประเทศเต็มไปด้วยการคอร์รัปชัน หรือมีการสร้างกองกำลังติดอาวุธ ฯลฯ กอปรกับการชี้ให้เห็นสภาพการณ์ปัจจุบันภายใต้อำนาจการปกครองของผู้นำทางการเมืองปัจจุบันที่แสดงภาพการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้เป็นที่เรียบร้อยไปพร้อมกับปฏิรูปบ้านเมืองที่สร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมแบบเบ็ดเสร็จ การเปรียบเทียบอดีตจึงเป็นการสะท้อนสำนักผู้คนตระหนักถึงความสงบสุขและความเรียบร้อยของบ้านเมืองที่ปรากฏขึ้น การเปรียบเทียบภาพในอดีตกับปัจจุบันถือว่าเป็นอาวุธทางการสื่อสารที่มีพละานุภาพที่ทำให้ระบอบประชาธิปไตยที่

ขับเคลื่อนด้วยวิถีแห่งเผด็จการเป็นไปอย่างสิ้นข้อสงสัย ผู้เขียนตั้งข้อสังเกตว่า การเปรียบเทียบอดีตนั้นควรต้องเปรียบเทียบกับบนฐานระบบปฏิบัติการเดียวกัน ดังเช่น ช่วง 14 ตุลาคม พ.ศ.2516 นิสิตนักศึกษามีส่วนกระตุ้นให้ประชาชนตื่นรู้ถึงสิทธิหน้าที่ในฐานะราษฎรในช่วงมีการปฏิวัติทางการเมืองภายใต้บริบทรองรับความชอบธรรมของนักศึกษามีเพียงสถาบันการศึกษา นอกจากนี้ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา หากได้เปรียบเทียบอดีตในประเด็นการสร้างความปลอดภัยสาธารณะ ความพยายามสร้างความปลอดภัยได้เกิดขึ้นเป็นครั้งแรก

สุธาศัย ยัมประเสริฐ (2017) การสร้างความปลอดภัยตลอดมาได้นับเริ่มตั้งแต่สมัย รัฐบาล พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ เมื่อ พ.ศ.2550 ซึ่งใช้แนวทางว่า การจัดการให้มีรัฐธรรมนูญใหม่ และการเลือกตั้งใหม่ ก็จะเป็นแนวทางสร้างความปลอดภัยตามระบอบประชาธิปไตย ต่อมา สมัย รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หลังจากการปราบปรามครั้งใหญ่เมื่อ พ.ศ.2553 ก็ได้พยายามสร้างความปลอดภัยโดยการตั้งคณะกรรมการหลายชุดมาดำเนินงานเช่นกัน และแม้แต่ในสมัย รัฐบาล น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ที่มีการเสนอกฎหมายนิรโทษกรรมทั้งหมด (เหมาเข่ง) ก็ด้วยข้ออ้างที่จะสร้างความปลอดภัยขึ้นภายในชาติด้วยการเริ่มต้นใหม่ แต่ก็เห็นได้ว่า ความพยายามหลายครั้งนั้นไม่ประสบความสำเร็จ และในบางกรณีก็กลับยังเป็นการขยายความขัดแย้งให้เป็นปฏิกิริยากันมากขึ้น ต่อมา การรัฐประหารโดยคณะ คสช. ก็อ้างเหตุผลว่า จะเข้ามาจัดการความขัดแย้งให้เกิดการปรองดองและการใช้อำนาจเผด็จการเบ็ดเสร็จในระยะ 2 ปีที่ผ่านมา ส่วนหนึ่งก็คือ

ความพยายามในการอำนาจทหารมาควบคุมความขัดแย้งทางการเมืองนั่นเอง ภาพสะท้อนในสังคมไทยจึงมีลักษณะที่ว่า เมื่อเกิดความขัดแย้งทางการเมือง แทนที่จะแก้ด้วยกระบวนการประชาธิปไตยหรือระบบรัฐสภา ชนชั้นนำก็ผลักดันให้กองทัพทำรัฐประหาร ล้มกระบวนการทั้งหมดใช้อำนาจกวาดล้างจับกุมกวาดล้างประชาชนที่มีความคิดต่าง แล้วกลับจะมาเรียกร้องให้ทุกฝ่ายปรองดองยอมรับกระบวนการที่ฝ่ายทหารกำหนดให้นักการเมืองรักกัน สามัคคีกัน ให้ประชาชนหลายฝ่ายไม่ขัดแย้งกัน ปรองดองกัน กระบวนเหล่านี้จึงเป็นเรื่องที่ไม่อาจเป็นจริงได้

ผู้เขียนหาได้ปฏิเสธที่จะเห็นความปรองดองและความสุขของสยามประเทศ หากแต่การเปรียบเทียบอดีตสามารถสื่อได้ถึงวิถีการดำเนินชีวิตและเกิดการเรียนรู้เชิงประวัติศาสตร์ของการเมืองไทย ฉะนั้น เมื่อตั้งคำถามว่า ผู้สังสาร หรือคนพูดเป็นใครที่มีอำนาจ ? ก็ย่อมจะกระทำการสื่อสารที่มีพลังโดยที่สารนั้นจะกลายเป็นความรู้ที่เป็นความจริงไปยังประชาชนผู้รับสารได้ และเมื่อการสื่อสารถูกจัดกระทำให้เป็นรูปธรรมได้แล้วก็เข้าสู่กระบวนการผลิตซ้ำวาทกรรมผ่านสื่อในรูปแบบต่างๆ เพื่อสร้างภาพแทน (Representation) ดังเช่น “ภาพอัศวินพิทักษ์สันติ” ก็เกิดขึ้นได้ไม่ยาก เพราะประชาชนผู้รับสารรู้สึกคุ้นชินกระทั่งเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธา ดำเนินชีวิตประจำวันไปอย่างไร้กังวลปราศจากข้อกังขาในการบริหารจัดการของผู้นำองค์กรการเมือง หากตั้งคำถามต่อไปว่าในฐานะประชาชนที่ต้องดำรงอยู่ในบริบทการเปลี่ยนแปลง ครานี้พึงปรับตัวอย่างไร คำตอบเหมาะสมก็คือ คนในสังคมต้องมีสติ ยึดถือความหนักแน่นด้วยเหตุและผล

รักษาอุดมการณ์ แต่ก็หาใช้ค่าน้ำหัวชนผ่า แยกแยะความชอบธรรมในความเป็นมาและความเป็นไปเพื่อหาแนวทางออกรูปแบบใหม่ หากต่อต้านขัดขืนคนในสังคมแห่งยุคนี้ก็มีสภาพไม่แตกต่างอะไรจากพฤติกรรมในอดีตที่มีผู้คนจำนวนไม่น้อยต้องล้มตายลงจากความพยายามต่อต้านผู้นำองค์กรทางการเมืองในอดีตนั่นเอง ขณะที่แง่คิดของ ประจักษ์ ก้องกีรติ (2558) อธิบายว่า ถ้าทุกคนถูกดัดแปลงความคิดจนคิดเหมือนกันหมด ไม่มีใครแตกต่างกันแล้วความคิดตรงกับรัฐก็ไม่มีสิ่งทีเรียกว่าการเมืองอีกต่อไป จะเหลือแต่การปกครองเป็นพลเมืองเชื่อง ๆ เหมือนหุ่นยนต์ อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเชื่อว่า เราสามารถสะท้อนความเป็นเหตุเป็นผลของอิทธิพลของความขัดแย้งที่ได้มาซึ่งการเปลี่ยนแปลงของสังคมและบริบทแวดล้อมนี้ ขึ้นอยู่ที่ว่าทัศนคติของคนในสังคมจะสามารถยอมรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวแล้วจะขยายผลต่อในเชิงบวกหรือลบต่อไป

ผลที่ได้การรับรู้จากการเปรียบเทียบอดีตในวิถีการสื่อสารของผู้นำองค์กรการเมือง จึงมิใช่แค่เพียงการทำให้เห็นความแตกต่างในแง่ ดี-ร้าย แต่ยังเป็นสนามหรือเวทีที่เต็มไปด้วยการต่อรอง ต่อสู้ ชว่งชิง นิยามและการสร้างความหมาย อันเป็นส่วนหนึ่งของกลไกและผลผลิตอุดมการณ์ประชาธิปไตยมิติใหม่ที่สะท้อนให้เราเห็นถึงแง่มุมของการเมืองและความเป็นการเมืองในปริภูมิพลทางสังคม วัฒนธรรมไทยที่จะพิจารณาถึง “อำนาจรัฐ” นอกจากนี้ ภาพสะท้อนในการเปรียบเทียบอดีตกับปัจจุบันยังอธิบายผลผลิตของสังคมการเมืองไทยว่าเป็นเครื่องมือในการชี้นำที่จะเป็นส่วนหนึ่งของกลไกในการผลิตและผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมทางการเมืองที่หมายรวมถึง การสร้างวิถีชีวิต คุณค่า

ความหมาย โลกทัศน์และจิตสำนึกให้กับคนในสังคมในเวลาเดียวกัน ดังนั้น การเปรียบเทียบอดีตในแง่ของการสื่อสารจึงเป็นเรื่องของพื้นที่และเวลา (Space & Time) เมื่อผู้นำองค์กรทางการเมืองใดมีอำนาจก็จะมีพื้นที่ในการแสดงออกและสถาปนาความเป็นจริงผ่าน “คำพูด หรือ เนื้อความ” ที่ได้สะท้อนออกมาในรูปของสัญญาณ ทำให้ปัจจุบันสมัยก็จะกลายเป็นความจริงอันเป็นสัจจะ วาทกรรมแห่งเวลาในปัจจุบันสมัยจึงถูกต้องชอบธรรมทั้งในแง่ของความเป็นมาและความเป็นไป และทำให้สิ่งที่เคยเป็นอดีตกลายเป็นความลวงที่น่ารังเกียจเพียงฉาบฉวยและปราศจากความชอบธรรมทั้งในแง่ของความเป็นมาและความเป็นไป

อย่างไรก็ดี “การเปรียบเทียบอดีต” ยังแสดงให้เห็นถึงเส้นเขตอำนาจรัฐ การควบคุมดูแลและกำกับ ความสงบเรียบร้อยของสังคม เมื่อเกิดฝ่าฝืนหรือละเมิดระเบียบกฎเกณฑ์ที่เป็นหน้าที่ทางกลไกรัฐที่จะดูแลและจัดการแก้ไขรวมถึงลงโทษผู้ที่กระทำผิด ตลอดจนความยุติธรรมในสังคมที่รัฐเฝ้าไม่สามารถจัดการได้ ภายใต้กรอบแนวคิดโครงสร้างหน้าที่ เพื่อทำให้สังคมเป็นปึกแผ่นมั่นคง แต่ก็ทำให้เป็นการใช้อำนาจรัฐที่ได้มาจากการรัฐประหารเพื่อครอบครองพื้นที่สาธารณะที่กล่อมเกลาคคนให้เชื่อในคุณสมบัติของผู้นำองค์กรทางการเมืองจนสื่อสะท้อนให้เห็นว่าผู้นำรัฐประหารได้นำวิถีทางการเมืองในกลุ่มผู้นำในอดีตมาใช้อย่างไม่แตกต่างกัน ผู้เขียนเชื่อมั่นว่าเราจะได้เห็นภาพแห่งความสุขและความสมานฉันท์ที่พัฒนาสู่ความยั่งยืนของคนในชาติ เมื่อผู้มีอำนาจกระทำการตัดสินใจยุติความขัดแย้งที่เกิดขึ้นโดยชัดเจนได้ว่ารักษาดี รักษาดีดินน้อมอย่างแท้จริง นั่นหมายถึง การที่คนในสังคมได้

ค้นหาทางออกที่เป็นจุดร่วมกันที่ทุกฝ่ายได้รับชัยชนะ ประเทศชาติได้รับชัยชนะ หาใช่ใครหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งชนะ

5. สำนักสังคมและวัฒนธรรม ไทย-เกาหลีเหนือ

เราไม่อาจหลงลืมได้ว่า “การเมือง” เป็นระบบหนึ่งของระบบสังคม เพราะระบบสังคมนั้นมีหน่วยย่อย ๆ ต่าง ๆ ในแต่ละสังคม กลุ่มการเมืองจึงจัดได้ว่าเป็นระบบย่อยหนึ่งในสังคม สาเหตุนี้เมื่อเราต้องศึกษาการเมือง เพราะการเมืองเปรียบดังระบบย่อยระบบหนึ่งของสังคม อันประกอบด้วยอำนาจ การตัดสินใจในการบริหาร การปกครอง การควบคุมการปฏิบัติของคนในสังคม ซึ่งในบทความนี้ผู้เขียนมุ่งพิจารณาเฉพาะบริบทที่เกิดจากการสื่อสารทางการเมืองต่อประเด็นทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นสำคัญ โดยมุ่งให้น้ำหนักการสื่อสารกับสมาชิกในสังคมผ่านสัญลักษณ์ ค่านิยม ค่านิยม เรื่องเล่า อุดมการณ์ ขนบและกฎ ตลอดจนกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม การรวมกลุ่มและการแตกสลายของกลุ่มอุดมการณ์ทางการเมือง ซึ่งทางสภาพสังคมการเมืองไทยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง อาทิ การลงคะแนนเสียง หรือ การประท้วงรวมถึงการก่อการร้าย ทั้งนี้ สังคมวัฒนธรรมทางการเมืองในอดีตที่ผ่านมา ผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมสูงมักจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองสูง ขณะที่คนที่ไม่มีสถานภาพทางสังคมต่ำมักไม่แข่งขันกว่าคนที่อยู่ในเมือง (Milbrath and Goel, 1977) ระดับรายได้ของบุคคล ยิ่งมีรายได้สูงขึ้นเพียงใด บุคคลย่อมมีแนวโน้มที่จะให้ความสนใจและมีส่วนร่วมทางการเมือง

เมืองมากขึ้น นอกจากนี้นักกลุ่มคนที่มีอายุมากขึ้นก็จะให้ความสนใจกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มขึ้น (Lane, 1959) ผู้ที่มีอายุในระดับวัยรุ่นจะเริ่มเรียนรู้ทางการเมืองและเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองแบบออนไลน์ตามแบบกันขณะที่ผู้ที่มีอายุในวัยกลางคนจะมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูงและผู้ชายก็มักจะสนใจเข้าร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้หญิง (Campbell and Miller, 1954) เพศชายจะมีความรู้สึกเชิงปฏิพัทธ์ทางการเมืองมากกว่าเพศหญิงอันมีผลทำให้เพศชายเกิดความรู้สึกว่าตนมีคุณสมบัติเพียงพอที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของการเมืองได้มากกว่าเพศหญิง

เมื่อผู้นำทางองค์กรทางการเมืองได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องราวในสังคมเศรษฐกิจและวัฒนธรรมของสังคมมากขึ้น สังคมดั้งเดิมที่เคยถูกครอบงำเริ่มเห็นภาพคมชัดขึ้นอีกครั้งทั้งความเชื่อ ประเพณีที่มลายว่า การเมืองเป็นเรื่องของคนชั้นสูง และอำนาจของรัฐบาลจะแผ่ขยายมากขึ้น ความเจริญกระจายไปสู่ชนบท อาทิ สาธารณูปโภค คมนาคม สิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องอุปโภค บริโภค ถูกกระทำการสื่อสาร ถ่ายทอดและแพร่กระจายข่าวสารทางการเมืองระหว่างผู้มีตำแหน่งทางการเมืองกับประชาชน เมื่อประชาชนผู้รับสารเป็นบุคคลเช่นเดียวกันกับผู้ส่งสารที่อยู่ในระบบสังคมวัฒนธรรมเดียวกันย่อมมีผลต่อความรู้ ประสบการณ์ความเข้าใจ ความเชื่อ ค่านิยมทัศนคติ และพฤติกรรม อันส่งผลให้มีความชื่นชอบ แต่หากอยู่ในระบบสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ก็เกิดการต่อต้านและปฏิเสธและการกระทำนั้นในที่สุด การคัดเลือกข้อมูลข่าวสารหรือมีการ

รับรู้ข่าวสารที่แตกต่างกันไปจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งยวด ดังเช่น ตอนนี้อยู่มาถึง “ประชาธิปไตย” คนไทยก็จะนึกภาพออกและเข้าใจว่า “ประชาธิปไตย” นี้เกิดจากการที่ทหารเข้ามาจัดการดูแลความสงบเรียบร้อย แต่ถ้าพูดให้คนที่ไม่ได้อยู่ในระบบสังคมวัฒนธรรมไทยฟังก็จะเข้าใจได้ยากหรือนึกภาพไม่ออก ทั้งนี้เพราะระบบสังคมและวัฒนธรรม (Social and Culture System) แตกต่างกันนั่นเอง นอกจากนี้ “การสื่อสารแบบครอบงำ” (Manipulative Purpose) นั้นยังก่อให้เกิดภาพด้านลบมากกว่าจะเป็นการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจและด้วยภาพลักษณ์ภาพลบนี้องประชาชนที่ถูกหลอมนมาจากสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันจึงมีปฏิกิริยาตอบสนองดังเช่น “กลัวหรือหลีกเลี่ยง และเบียด” ต่อการสื่อสารจากผู้นำองค์กรทางการเมือง ซึ่งปฏิกิริยาตอบโต้ดังกล่าวจะส่งผลเสียต่อระบอบประชาธิปไตยที่ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง ขณะเดียวกันความพยายามที่จะปิดหูปิดตาจากประชาชนที่เห็นต่างยังคงเป็นพลังเงิบรวันปะทุที่จะทำให้การสื่อสารผ่านสื่อของผู้นำองค์กรทางการเมืองเข้าถึงประชาชนเป็นไปอย่างไม่ง่ายนัก ทั้งนี้ เพราะประชาชนจำนวนหนึ่งอาจหลีกเลี่ยงโดยการไม่เสพสื่อจากรัฐนั่นเอง

เป็นเกี่ยวบริบทสังคมวัฒนธรรมไว้ได้จึงการสื่อสารที่เกาะเครื่องมือในการกำหนดยุทธศาสตร์ไปสู่เป้าหมายทางการเมืองทั้งระบบของรัฐหรือผู้นำเพื่อช่วยสร้างการยอมรับในประชาชนกลุ่มผู้รับสาร รวมทั้งใช้ในการเสริมสร้างระบบสังคมการเมือง (Socio-Political-System) ให้มีความ

มันคงโดยการป้อนข่าวสารความรู้ความเข้าใจให้ประชาชนเข้าถึงโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ทางการเมืองของผู้นำและบทบาทของประชาชนที่พึงปฏิบัติ สอดคล้องกับที่ มิลบาร์ท และ โกเอว Milbrath and Goel (1977) กล่าวว่า บุคคลที่เป็นสมาชิกของกลุ่มมีแนวโน้มที่จะมีความสนใจทางการเมืองติดตามข่าวสารทางการเมืองและไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากกว่าผู้ที่มิได้เป็นสมาชิกกลุ่ม เช่นนั้นก็หมายความว่า การสังกัดกลุ่มมีอิทธิพลน้อมนำให้สมาชิกในสังคมและวัฒนธรรมนั้น ๆ ปฏิบัติโดยคล้ายคลึงกัน ทำให้เราเห็นภาพความเชื่อมโยงของสังคมวัฒนธรรมกับวัฒนธรรมทางการเมืองจากพฤติกรรมทางสังคมของปัจเจกที่ส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลทางสังคมวัฒนธรรมตนเองเดียวกันก็ยึดโยงระบบอุปถัมภ์และวัฒนธรรมการเมืองแบบชนชั้นหรือวัฒนธรรมแบบศักดินา (Subject Political Culture) ภาวะของวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยเราจึงอยู่ระหว่างการย้อยดุลกระชากกันและกันระหว่างวัฒนธรรมการเมืองแบบดั้งเดิมกับวัฒนธรรมทางการเมืองที่ไม่ใช่แบบดั้งเดิม และแน่นอนว่าหากมีการเปลี่ยนผ่านวัฒนธรรมทางการเมืองหนึ่งไปสู่อีกรัฐธรรมนูญทางการเมืองหนึ่ง ระยะแรก ๆ ย่อมเผชิญกับการต่อต้านของกลุ่มวัฒนธรรมทางการเมืองเดิม สุดแล้วแต่ว่าจะเป็นไปด้วยความเรียบร้อย หรือสะดุดเป็นระยะ ๆ หรือในบางครั้งก็ถอยหลัง

ทว่า พิจารณาถึงสังคมและวัฒนธรรมการเมืองของเกาหลีเหนือปัจจุบัน ระบบเศรษฐกิจของเกาหลีเหนือมีลักษณะสอดคล้องกับระบบและอุดมการณ์ทางการเมืองอย่างเหนียวแน่น ลัทธิสังคมนิยมทำการต่อต้านลัทธิจักรวรรดินิยมและระบบศักดินา

เพื่อให้สังคมหลุดพ้นจากการครอบงำของชนชั้นศักดินา นโยบายเศรษฐกิจเน้นการจัดลัทธิทุนนิยมเพื่อไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำและถูกฉกฉวยผลประโยชน์จากชนชั้นนายทุน ซึ่งในช่วงแรกระหว่างปี ค.ศ. 1957-1975 เกาหลีเหนือได้รับความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างสูงจากการณรงค์ของรัฐบาลที่ผลักดันให้คนเกาหลีทุกคนทุ่มเททำงานเพื่อสร้างชาติให้เจริญรุ่งเรือง อีกทั้งได้รับการเอื้อจุนจากมิตรประเทศอย่างต่อเนื่อง ทำให้อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจพุ่งพรวดสูงขึ้น (ดำรง ฐานดี, 2555) แม้ว่าการะบบการผลิตตามแนวสังคมนิยมสไตร์เกาหลีเหนือที่เน้นพึ่งตัวเองตามอุดมการณ์จูเซโดยไม่หวังพึ่งพิงชาติใดๆ ซึ่งดูคล้ายจะลือลือกับแนวความคิดของเราที่พยายามชี้ว่า “เราควรบริหารจัดการประเทศตามแบบไทยๆ ของเรา” เมื่อพิจารณาสถานการณ์ในช่วงระยะเวลานาน นับสิบ ๆ ปีที่ผ่านมาของเกาหลีเหนือบนฐานรากของสังคมและวัฒนธรรมทางการเมืองเช่นนี้ได้ทำให้ผลผลิตที่ผลิตได้ลดลง เนื่องจากคนขาดกำลังใจในการทำงาน ผู้คนขาดความเอาใจจริงเอาใจ ขณะทีคนซึ่งเข้าไปทำงานในพรรคกรรมกรของรัฐมักจะได้รับการเล่นตำแหน่งและมีรายได้มากกว่า สถานการณ์ดังกล่าวมีผลต่อสภาพทางจิตใจของเพื่อนร่วมงานทำให้เกิดความท้อแท้จากกลไกของกิจการทางการเมืองดังกล่าวยังทำให้อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจลดต่ำลงเรื่อย ๆ นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1976 เป็นต้นมา แต่ผู้นำเกาหลีเหนือก็ยังปฏิเสธที่จะเกี่ยวข้องผูกพันกับแนวทางใหม่ๆ เพราะเกรงว่าระบบทุนนิยมจะรุกเข้าไปทำลายระบบเผด็จการที่ทำให้การกลายเป็น สังคมคอมมิวนิสต์สมบูรณ์ถูก

ทำลายลง

6. บทสรุป

เมื่อการศึกษาเข้าไปเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้คนในท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น กระทั่งชาวบ้านเกิด สำนึกในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ความพยายามเรียกร้องหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่พวกเขาต้องการ การสื่อสารที่ทำให้รัฐไร้ซึ่งอำนาจ คือ การที่ประชาชนได้รับสารที่มีความกำกวม ไม่ชัดเจนถึงทิศทางทางการบริหารประเทศของผู้นำองค์กรทางการเมืองทำให้ขาดความเชื่อมั่นจนขยายผลสู่ความขัดแย้งในวงกว้างอย่างไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อผู้คนในสังคมปฏิเสธการรับรู้ถึงสถานการณ์ต่างๆ ที่รัฐพยายามสื่อสาร ความไม่แน่ใจสูงย่อมทำให้คนในสังคมนั้นยากที่จะยอมรับได้ แต่หากรัฐสามารถทำให้คนในสังคมมีทัศนคติที่ชัดเจนต่อการบริหารงานของรัฐได้ก็จะช่วยกำหนดพฤติกรรมให้คนในสังคมปฏิบัติตามสถานะการณ์ที่รัฐวางไว้ ทั้งนี้ต้องไม่ขัดต่อแนวทางการสร้างการเรียนรู้ทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่เพิ่มขึ้นจะนำไปสู่ผลในการสร้างความเข้าใจในทางการเมืองตามมา นอกจากนี้ การพิจารณาสื่อก็เป็นสิ่งสำคัญ ดังเช่น ในกลุ่มผู้ที่มีการศึกษามากนิยมอ่านหนังสือพิมพ์เพื่อรับรู้แสวงหาข่าวสารทางการเมืองที่มีคุณภาพในการเพิ่มพูนเกี่ยวกับการเมืองของตนให้มากขึ้น สะท้อนให้เห็นว่าภาพรวมของสื่อมวลชนยังคงมีอิทธิพลที่น้อมนำคนในสังคมเกิดความสนใจทางการเมือง และการเข้าถึงเพื่อสร้างหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มประชาชน ผู้รับสารทางการเมืองได้ แรงกดดันจาก

ระบบปฏิบัติการของรัฐ สำคัญที่ก่อตัวขึ้นจากความเจียบงัน โดยการทวีความกดดันจากสังคมที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จะทำให้คนที่เห็นต่าง หรือคนที่ไม่กล้าแสดงออกเพราะหวาดกลัวว่าตนจะถูกรังเกียจ เดียดฉ้นท์เพราะมีความคิดที่แปลกแยกจากสังคม เพราะสังคมจะแสดงความเป็นปฏิกิริยาต่อบุคคลที่มีความคิดเห็นเบี่ยงเบนไปจากคนส่วนใหญ่และจะถูกลงโทษจากสังคมด้วยการถูกทำให้โดดเดี่ยว (Social Sanction of Isolation) ฉะนั้น จึงทำให้ประชาชนประเมินความคิดของตนอยู่ตลอดเวลา รอวันที่จะปะทุเมื่อมีโอกาสและเวลาที่เหมาะสมที่ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นพ้องไปในทิศทางเดียวกัน อนึ่งในการสำรวจประชามติก็อาจถือเป็นหนึ่งตัวแปรที่ก่อให้เกิดการขึ้นทางสังคมที่จะกระตุ้นให้เกิดกระบวนการตัดสินใจทางสังคม (Social Judgement) จากผู้คนส่วนใหญ่ในสังคมที่จัดกระทำต่อวาทกรรมของรัฐที่มีการผลิตซ้ำสู่วรรณกรรมต่างๆ ที่ง่ายต่อการเข้าถึงและรับรู้จดจำจนเกิดเป็นจินตนาภาพที่ฝังฝันของคนในชาติ ดังเช่น หรือ สร้างความเป็น "การได้รับความสุข" ชาตินิยม ปลุกฝังอุดมการณ์ทางการเมืองอย่างแยบยล อย่างไรก็ดี การสื่อสารกับการปฏิบัติการในระบบการเมืองเผด็จการที่มีประสิทธิภาพจะต้องตระหนักถึงฐานรากของสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมในการขับเคลื่อนในยุคโลกาภิวัตน์

ทว่า เมื่อใดที่ระบบปฏิบัติการอาศัยเป็นตัวขับเคลื่อนทั้งในรูปของสารและ "อำนาจ" สื่อผ่านความรู้สึกนึกคิดต่อคนในสังคม เผด็จการจะดำรงคงอยู่ได้ด้วยอำนาจ ความกลัวรวมถึงความสงบเจียบงันหาใช่จะยุติความขัดแย้งแต่ประการใด แต่ยิ่งกลับกลายเป็นความขัดแย้ง

ที่แหลมคมที่ ที่เจียบงันที่ขยายสู่กว้างรวันปะทุ
นั่นเอง

การเปรียบเทียบภาพในอดีตกับปัจจุบันเป็น
อาวุธทางการสื่อสารที่มีพลาณภาพที่ทำให้เกิด
ขับเคลื่อนทางการเมืองเป็นไปอย่างสิ้นข้อสงสัย การ
เปรียบเทียบอดีตนั้นควรเปรียบเทียบบนรากฐาน
ระบบปฏิบัติการเดียวกัน ดังเช่นเปรียบเทียบภาพ
ปฏิวัติในอดีต ช่วง 14 ตุลาคม พ .ศ.2516 ที่
นักศึกษามีส่วนกระตุ้นให้ประชาชนได้ตื่นรู้ถึงสิทธิ
หน้าที่ในฐานะราษฎรในช่วงมีการปฏิวัติทาง
การเมือง หากแต่สำนักสังคมและวัฒนธรรมไทย
เกี่ยวกับสถานะของนิสิตนักศึกษายังคงถูกทำให้
“เป็นชายขอบ” (Marginal) อธิบายได้ว่า การจะ
เข้ากับบทบาทหนึ่งใดก็ไม่ถนัดด้วยสถานภาพมี
ลักษณะที่ไม่แน่ชัด เพราะนักศึกษามีลักษณะที่ยัง
ไม่เป็นผู้ใหญ่ทั้งวัยวุฒิ และคุณวุฒิขณะเดียวกันก็
หาใช่เด็กไม่ประสา ดังนั้น จึงเกิดปัญหาในการ
วางตัวและปัญหาในการแสดงทัศนะที่คลั่งคลุ้มตาม
ทัศนะของผู้อยู่ในวัยเด็กหรือทัศนะในวัยผู้ใหญ่
นิสิตนักศึกษามักผูกโยงหลักจริยธรรมแห่ง
จุดหมายที่สุดโต่ง (Ethic of Absolute Ends) คือ
การมีทัศนคติและค่านิยมในเชิงอุดมคติที่สะท้อน
ถึงการขาดสามัญสำนึกต่อสภาพการณ์จริง ซึ่งมัก
ถูกเหยียดว่าเป็นพวกโลกสวยที่ไร้ตรึงอุดมการณ์ใน
ตำราไว้นั่น หรือการจดจำวาทะสูงใจหรือคำคม
คารมปราศรัยและคำขวัญต่าง ๆ มาพูด ทั้ง ๆ ที่ยัง
ขาดความลึกซึ้งถึงเนื้อแท้ของฐานประสบการณ์
การใช้ชีวิต **สำนักสังคมและวัฒนธรรมไทย**
สะท้อนภาพความเป็นไปของเกาหลีเหนือ ผ่าน
การสื่อสารแบบครอบงำ ” (Manipulative
Purpose) ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ด้านลบจากผู้นำ

และองค์กรทางการเมือง ทั้งนี้เพราะประชาชนถูก
หลอมจากสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันจึงไม่
แปลกที่คนจะมีปฏิกิริยาตอบสนองแตกต่างกัน
สภาวะความกลัวหรือหลีกเลี่ยง และความเชื่อ
หมายที่จะรับรู้สารและสื่อจากผู้นำองค์กรทาง
การเมืองปฏิกิริยาเช่นนี้สร้างผลเสียต่อระบอบ
ประชาธิปไตยที่ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการ
ตัดสินใจทางการเมือง สาเหตุสำคัญที่ทำให้การ
สื่อสารเกิดความล้มเหลว (Communication
Breakdown) ระหว่างผู้นำองค์กรทางการเมืองสู่
ประชาชนผู้รับสารเพราะประชาชนส่วนหนึ่ง
ปฏิเสธการรับสารและสื่อจากรัฐ และการที่รัฐ
พยายามจะปิดหูปิดตาจากประชาชนที่เห็นต่างจะ
ก่อกลายเป็นพลังเจียบรวันปะทุ รวมถึงการสร้างวาท
กรรมที่มีความเลื่อมซ้อนความเป็นประชาธิปไตยกับ
เผด็จการ ดังเช่น “การเมืองแบบไทยต้องบริหาร
จัดการในแบบไทยๆ” เหมือนคล้ายกับแนวคิดสังคม
นิยมเกาหลีเหนือที่บ้านเมืองเจียบสงบ เน้นการพึ่งพา
ตัวเองโดยไม่หวังพึ่งพิงชาติใด ๆ ซึ่งสถานการณ์นับสิบ
ปีที่ผ่านมาของเกาหลีเหนือบนฐานของสังคมและ
วัฒนธรรมทางการเมืองเช่นนี้ได้ทำให้ผลผลิตลดลง
อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจลดต่ำลงเรื่อย ๆ
เนื่องจากคนขาดกำลังใจในการทำงาน ขาดความเอา
จริงเอาจัง คนเกิดความท้อแท้จากกลไกตามแนวทาง
การเมืองแบบที่ว่ำนั้ แต่ผู้นำเกาหลีเหนือก็ยังปฏิเสธ
ความเกี่ยวข้องผูกพันกับแนวทางใหม่ๆ โดยเกรงว่า
ระบบทุนนิยมจะเข้าไปทำลายรากฐานระบบเผด็จการ
เดิมลง

ข้อเสนอแนะ

1. ลดทอนอำนาจของรัฐ และการกระจาย

อำนาจส่วนย่อยต่าง ๆ ของประเทศจะนำไปซึ่งทางออกที่นำไปสู่การสร้างสมดุลทางการเมือง โดยทำสื่อมวลชนให้กลายเป็นเครื่องมือของประชาชนอย่างแท้จริงที่สามารถเข้าถึง เผยแพร่ได้ในทุกระบวนการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้จริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน

2. ปฏิเสธการครอบงำใด ๆ จากองค์กรทางการเมืองที่ตั้งอยู่บนฐานแห่งอำนาจเผด็จการ เพราะหากทุก ๆ คนในสังคมถูกหลอมความคิดไปในทางเดียวกันก็อาจจะไม่มีใครคิดต่างจากรัฐ เช่นนี้ก็ไม่จะไม่

อาจอ้างไว้ซึ่งความเป็นการเมือง อยู่ได้เพราะคนทุกคนจะมีสภาพไม่ต่างไปมนุษยกล

3. สื่อมวลชนและประชาชนควรเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยพึงยึดถืออุดมการณ์บนฐานบนฐานคิดที่ตรงตรง อย่างเป็นเหตุและผลภายใต้กรอบคุณธรรมจริยธรรม ไม่ค้ำดันหัวชนฝา แต่ประชาชนควรประเมินความคิดของตนอยู่ตลอดเวลาจากการวิเคราะห์เนื้อหาสาระต่าง ๆ ขณะเดียวกันก็ทำการปกป้องสิทธิเสรีภาพของตนที่พึงมีตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. (2542). การวิเคราะห์สื่อแก่นความคิดและเทคนิค (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เอดิชั่นเพรสโปรดักส์.
- ดำรง ฐานดี. (2555). เอกสารประกอบคำบรรยาย. เรื่องการเมืองการปกครองเปรียบเทียบ: จีนและเกาหลี. หลักสูตรการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย. สถาบันพระปกเกล้า.
- ตรัยรัตน์ ปลื้มปิตชัยกุล. (2559). อิทธิพลของการเปิดรับสื่อและการรับรู้ข่าวสารต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประจักษ์ ก้องกีรติ. (2558). ทำไมระบอบเผด็จการจึงประสบความสำเร็จในสังคมไทย. (รายงานการวิจัย). สืบค้นเมื่อวันที่ 2 มกราคม 2561, จาก <https://themomentum.co/momentum-feature-dictatorship-prajak/>. [Prajak Kongkeerati. (2016).
- ผกาพรรณ หะรังษี. (2549). การกำหนดวาระสารในชุมชนออนไลน์ www.pantip.com กรณีศึกษาโต๊ะเถลิงไทยและโต๊ะราชดำเนิน. *วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Almond, Gabriel A. and Powell. (1980). *Comparative Politics Today: A World View*. Boston: Little, brown & Co.
- Cohen, William (1971). *Democracy*. New York: The Free Press.
- Campbell, Roald F. and Miller. (1954). *Introduction to Educational Administration*. (4 th) . Boston: Allyn and Bacan.

- Choi, Hyeon Cheol. and Samuel L' Becker .(1987). Media Use Issue / Image Discriminations and Voting Communication Research. n.p.
- Huntington, S. P. and G. Dominguez. (1975). Political Development. In Fred, G. and W. N. Polsby (EDS.) Handbook Political Science : Non Government Politic. R. Massachusetta: Addison Wesley.
- Milbrath, L. W. and Goel. (1977). Political Participation: How and Why Do People Get Involved in Politics. 2d ed. Chicago: Rand McNally College Publishing Company.
- Mullins, L. E. & McCombs. (1989). Agenda setting and the young voter. In The Emergence of American Political Issues: The Agenda Setting Function of the Press. New York: West.
- Noelle-Neumann, E. (1974). The spiral of silence: a theory of public opinion. in Journal of Communication, 24 (2): 43-51.
- Pakapan Harangsee. (2006). Setting Online Agenda. www.pantip.com Case Study Thai and Rajadamnern tables. Master of Journalism Master's thesis.
- Robison, J. (1977). Employment and the Choice of Technique, Society and Change; repr. In Robinson pp. 228-40.
- Schramm, W. (1973). Channels and Audience in Handbook of Communication. Chicago: Rand McNally College.